



JUSTITSMINISTERIET  
Lovafdelingen

Dato: 7. februar 2008  
Kontor: Strafferetskontoret  
Sagsnr.: 2007-730-0506  
Dok.: KHE40903

## KOMMENTERET OVERSIGT

over

### Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab)

#### I. Høringen

Lovudkastet har været sendt til høring hos:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Institut for Menneskerettigheder, Retssikkerhedsfonden, Dansk Retspolitisk Forening, KL, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, Indvanderrådgivningen, Børnerådet, Børns Vilkår, Kvinderådet, Migrantkvinder, Døgnkontakten i København og NOOR.

*Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført med kursiv.*

#### II. Høringssvarene

##### 1. Generelt

Østre og Vestre Landsret, byretterne, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Dansk Retspolitisk Forening, KL, Børnerådet og Døgnkontakten i København har ingen bemærkninger til lovudkastet.

Slotsholmsgade 10  
1216 København K.

Telefon 7226 8400  
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk  
jm@jm.dk

**Landsorganisationen af Kvindekrisecentre** finder, at lovændringen vil have en stærk signalværdi.

**Indvanderrådgivningen** anfører, at generationskonflikter ikke kan løses med skærpede straffe. Indvanderrådgivningen anfører endvidere, at hvis et offer for et tvangsægteskab anmelder et familiemedlem til politiet, vil det påføre offeret alvorlige psykiske problemer på grund af familiens udstødelse.

**Kvinderådet** er positiv over for en klar bestemmelse om tvangsægteskaber.

**Landsforeningen af Beskikkede Advokater** advarer mod, at man, uden at der er konstateret et behov herfor, skærper straffebestemmelsen som et signal om afstandtagen fra tvangsægteskaber. Det er foreningens opfattelse, at muligheden for at forebygge tvangsægteskaber ikke forbedres med forslaget, og at en skærpet straf i forbindelse med tvangsægteskaber snarere vil gøre det vanskeligere for unge, der føler sig under pres fra familien, at anmelde forholdet til myndighederne.

**Institut for Menneskerettigheder** anfører, at det er fastsat i FN's Menneskerettighedskonvention, at intet ægteskab må indgås uden de kommende ægtefællers frie og uforbeholdne samtykke, og at instituttet tidligere har givet udtryk for, at der er behov for effektivt at sikre retten til frit at indgå ægteskab. Institutet har derfor ingen indvendinger af menneskeretlig karakter mod lovudkastet, der reflekterer behovet for at beskytte mod tvang ved ægteskabs indgåelse.

*Formålet med lovforslaget er at skærpe straffen for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab, så straffen bedre afspejler samfundets stærke afstandtagen fra tvangsægteskaber. Ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab er allerede i dag strafbart, jf. pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, og det kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke antages, at den foreslåede straffeskærpelse i sig selv skulle gøre det vanskeligere for personer, der er ofre for sådan ulovlig tvang, at anmelde forholdet til myndighederne. Der henvises desuden til pkt. 3 nedenfor om andre initiativer.*

## 2. Lovforslagets udformning

**Rigsadvokaten** anfører, at det kunne overvejes at beskrive reglerne om jurisdiktionskompetence i lovforslagets bemærkninger, herunder hvorledes disse forventes udformet ved en vedtagelse af det lovforslag om ændring af straffeloven, som justitsministeren fremsatte den 28. november 2007 (L 16), og som bygger på Jurisdiktionsudvalgets betænkning nr. 1488/2007 om dansk straffemyndighed. Rigsadvokaten bemærker i den forbindelse, at de foreslåede nye regler om dansk straffemyndighed så vidt ses vil indebære, at der i sager om ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab vil kunne straffes her i landet, uanset om gerningen er strafbar i gerningslandet, såfremt både gerningsmanden og den forurettede har tilknytning her til landet.

*Med hensyn til de foreslåede nye jurisdiktionsregler (regler om dansk straffemyndighed) henvises til pkt. 3.4.2.7 i de almindelige bemærkninger i lovforslag nr. L 16. Som anført af Rigsadvokaten indebærer de foreslåede regler bl.a., at ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab i udlandet i givet fald vil være omfattet af dansk straffemyndighed, såfremt både gerningsmanden og ofret har dansk indfødsret eller bopæl mv., uanset om forholdet er strafbart efter lovgivningen på gerningsstedet. Der vil således i denne situation ikke gælde et krav om såkaldt dobbelt strafbarhed.*

**Landsorganisationen af Kvindekrisecentre** anfører, at kriminaliseringen af tvangsægteskaber bør bygge på et væsentligt bredere tvangsbegreb end de tvangsmidler, der er omfattet af straffelovens § 260 om ulovlig tvang.

**Kvinderådet** anfører, at tvang i forbindelse med tvangsægteskaber optræder i mange former og ofte indirekte, og at tvangsbegrebet derfor bør beskrives bredt.

*Som anført i pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger er ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab allerede i dag strafbart. Formålet med lovforslaget er at skærpe straffen for ulovlig tvang i form af f.eks. vold eller trusler om vold eller frihedsberøvelse i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Som anført i pkt. 3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke grundlag for at udvide området for strafbar ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Efter Justitsministeriets opfattelse ville det såle-*

*des være for vidtgående at kriminalisere andre former for overtalelse eller pres i forbindelse med indgåelse af ægteskab, f.eks. trusler om, at familien ellers vil afbryde forbindelsen til den pågældende. Hertil kommer, at det i givet fald ville være meget vanskeligt at udforme en lovregel om en sådan kriminalisering med den grad af præcision, som må kræves i bestemmelser, som fastlægger, hvad der er en strafbar handling.*

**Landsorganisationen af Kvindekrisecentre og Kvinderådet** anfører, at religiøse ægteskaber, der ikke har borgerlig gyldighed efter dansk ret, bør tænkes ind i indsatsen mod tvangsægteskaber, idet sådanne ægteskaber af parterne og familien opfattes som bindende for de mennesker, det handler om.

*Den foreslåede skærpede strafferamme for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab omfatter ægteskaber, der har borgerlig gyldighed efter dansk ret, herunder dansk international privatret. Efter Justitsministeriets opfattelse ville det være meget vanskeligt med den grad af præcision, som må kræves, at udforme en regel, der også omfatter ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af andre forbindelser, som ikke er, men alene føles som bindende. Det bemærkes, at også ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af "religiøse ægteskaber" er strafbar efter straffelovens § 260.*

**Landsorganisationen af Kvindekrisecentre** forventer, at beviserne i straffesager om tvangsægteskaber i vid udstrækning vil skulle tilvejebringes gennem andet end de impliceredes forklaringer, og at mulighed for indgreb i meddelelseshemmigheden vil være af afgørende betydning. Landsorganisationen anfører endvidere, at tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab hyppigt udøves af flere personer i forening, der er beslægtede, hvilket kan give anledning til overvejelser om forholdet til de almindelige vidnefritagelsesregler og medvirkensregler.

**Kvinderådet** forudser, at der vil være bevisproblemer, og at det derfor bør overvejes, hvordan bevismateriale kan tilvejebringes. Da tvangen ofte udføres af nært beslægtede familiemedlemmer, er det relevant at overveje spørgsmålet om vidnefritagelsesreglerne.

**Rigsadvokaten** anfører, at det ikke kan udelukkes, at indgreb i meddelelseshemmigheden ville kunne være et egnet efterforskningsmiddel i sager om ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Da der ikke i praksis foreligger sager om ulovlig tvang i forbindelse med indgå-

else af ægteskab – og dermed ikke er nærmere erfaringer med efterforskning af sådanne sager – finder Rigsadvokaten dog ikke grundlag for at foreslå en adgang til at foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden.

*Efter retsplejelovens § 171, stk. 1, har en parts nærmeste som udgangspunkt ikke pligt til at afgive forklaring som vidne, men retten kan efter § 171, stk. 3, efter en konkret afvejning af sagens beskaffenhed og betydning mv. pålægge den pågældende at vidne. Efter straffelovens § 23 omfatter straffebestemmelser alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen. Vidnefritagelsesreglerne i retsplejelovens § 171 og medvirkensreglerne i straffelovens § 23 gælder i alle straffesager, og efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke grundlag for at udforme særlige regler herom i relation til sager om ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab.*

*Indgreb i meddelelseshemmeligheden efter retsplejelovens kapitel 71 kan i almindelighed kun foretages, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, der kan straffes med fængsel i 6 år eller derover. Justitsministeriet er enig med Rigsadvokaten i, at der ikke er grundlag for at foreslå, at indgreb i meddelelseshemmeligheden skal kunne ske i alle sager om ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Det bemærkes, at hvis der i forbindelse med ulovlig tvang f.eks. udøves grov vold efter straffelovens § 245, vil det nævnte strafferammekrav på 6 års fængsel være opfyldt.*

### **3. Andre initiativer**

**Landsorganisationen af Kvindekrisecentre** anfører, at en målrettet indsats mod tvangsægteskaber fordrer årvågenhed over for fænomenet hos statslige og kommunale myndigheder, da man kun i sjældne tilfælde kan forvente anmeldelser fra ofrene. Landsorganisationen anfører, at regler om tavshedspligt og underretning inden for sociale, sundhedsmæssige og pædagogiske systemer i den forbindelse bør overvejes.

Landsorganisationen af Kvindekrisecentre anfører, at sociale hjælpeforanstaltninger bør indgå i lovforberedelsesarbejdet. Endvidere bør man overveje en informationskampagne over for de unge om lovens indhold og konsekvenser, så de fortsat tør komme til myndigheder og rådgivere og bede om hjælp, når de står over for et pres fra familien om at indgå et ægteskab, de ikke ønsker.

**Kvinderådet** anfører, at det ofte vil være vanskeligt for forurettede at gå til myndighederne og bede om hjælp. Det er derfor efter Kvinderådets opfattelse afgørende, at kommunale og statslige myndigheder har mulighed for hurtig indgriben. Det er også vigtigt, at der sikres opfølgning, støtte og hjælp til ofrene, så de ikke lades i stikken efter en sag. Endvidere opfordrer Kvinderådet til, at der i forbindelse med lovændringen igangsættes en oplysningskampagne over for myndigheder og de etniske miljøer mv.

*Regeringen er løbende opmærksom på mulighederne for at forbedre og styrke indsatsen mod tvangsægteskaber. Det kan bl.a. oplyses, at Justitsministeriet vil udsende en vejledning til prøvelsesmyndighederne og viel-sesmyndighederne om imødegåelse af tvangsægteskaber.*

*Med hensyn til støtte og hjælp til ofre for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab bemærkes, at kommunerne efter § 10 i lov om social service skal sørge for, at enhver har mulighed for at få gratis rådgivning for at forebygge sociale problemer og at hjælpe den pågældende over øjeblikkelige vanskeligheder. Endvidere kan kvinder, som var været udsat for vold eller trusler herom eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold (§ 109 i lov om social service), henvende sig på et af de eksisterende 36 kvindekrisecentre, der er fordelt over hele landet. Endvidere er der i statsligt regi etableret et bosted for unge kvinder, der flygter fra tvangsægteskab eller trusler herom.*

*Med hensyn til informationsindsats mv. bemærkes, at der i 2005-06 blev gennemført en oplysningskampagne rettet mod kvinder af anden etnisk oprindelse end dansk om deres rettigheder i relation til ligestilling og familieliv mv. For øjeblikket gennemføres en debattrække med navnlig mænd af anden etnisk oprindelse end dansk om ligestilling mellem kønne, familieret mv. Endvidere støtter Integrationsministeriet løbende afholdelse af lokale temadage for kommunerne om æresrelateret vold, foredrag, pigeclubber, netværksaktiviteter, informationsaktiviteter, holdningsbearbejdning mv.*

*Endvidere har Integrationsministeriet oplyst, at ministeriet har besluttet at oprette en central rådgivnings- og informationsenhed vedrørende tvangsægteskaber og æresrelateret vold, som bl.a. skal kunne rådgive både "frontmedarbejdere", der har med de unge at gøre, og de unge selv samt varetage en informationsindsats. Den centrale rådgivningsenhed er en del af et større udbud, der i øjeblikket afventes endeligt tilbud på. Ud-*

*buddet omfatter endvidere etablering af botilbud for unge par, der flygter fra tvangsægteskab eller trusler herom, og den centrale rådgivningsenhed skal ud over rådgivning og information etablere et landsdækkende mæglerkorps, yde støtte til de unge, varetage holdningsbearbejdende opgaver mv.*

### **III. Lovforslaget**

Der er i det fremsatte lovforslag ikke foretaget ændringer af den foreslåede lovtekst i forhold til det lovudkast, der har været sendt til høring.